

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNASŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok — — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — — 2 „ — „
Na štvrt roka — — — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedny redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Táraniny socialdemokratických Jakubov.

Shromáždili sa Jakubovia, ako vodcovia socialdemokratov v hlavnom meste Uhorska, aby — ako povedali — vydržovali tu veľký «khongres». Práve cez sviatky veľkonočné držali svoje shromáždenie s dlhými zasadnutiami, ako keby aj týmto chceli demonštrovať, že im je náboženstvo celkom privátna vec. Kým celý kresťanský svet slávil vzkriesenie Spasiteľa, červení Jakubovia plnou hubou brízgali na Boha, náboženstvo a na každého statočného človeka.

V tomto shromáždení div z kože nevyskočili červení Jakubovia, natoľko boli napaprčení. Hrozne sa pajedili na našich hospodárov, že im nesadajú na lep. Pajedili sa ale Jakubovia ešte aj z inej príčiny. Zvlášte ministra vnútra, grófa Júliasa Andrásyho, keby boli mohli, od jedu boli by na kusy roztrhali, pretože sa opovážil nariadiť, aby policaj prísny pozor dávala na tú špinavú luzu, ktorá sa z Ruska vo veľkých krdloch hrnie ku nám do krajiny. Do 10 tisíc túla sa už tejto zberby po hlavnom meste, pomaha socialdemokratom pri jejich verej-

Ježiš medzi malými dieťkami.

ných pochodoch a demonštráciach, ohrožuje mravy spoločenstva, verejnú bezpečnosť osoby a majetku a k tomu kde sa objavia, šíria rozličné nákazlivé choroby. Nad prenasledovaním týchto jejich «elvtáršov» rozzlobili sa červení Jakubovia. Nemálo ich ale popúdila ku hnevu ešte aj tá okolnosť, že všeobecnosť volebného práva nemá byť prevedená v takých rozmeroch, aby každý socialdemokratický tulák vyvolený bol za ablegáta.

Chýrnu výpoveď Bokányiho, «že on nefáka na smradlavého sedliaka», neopakovali Jakubovia v tomto shromaždení. Ba oproti tomu *programm* chceli zostaviť pre poľných hospodárov a poľných robotníkov. Cez celé dva dni prežúvali v dlhých zasadnutiach tento program. Každého statočného hospodára a poľného robotníka chceli spraviť Kubom. Ponevác im to ale neišlo po vôli, hrozne sa rozzlobili a v tomto strašnom hneve vypovedali potom, že jestli volebné právo do žatvy zavedené nebude, oni urobia všeobecný štrajk. Vypovedali, že vtedy na sviatok Petra a Pavla každý priemyselný a poľný robotník zloží svoj nástroj a dotiaľ nebudú pracovať, kým volebné právo neprevedú, alebo inými slovami, kým Jakub Weltner a každý socialdemokratický tulák za ablegáta vyvolený nebude.

Socialdemokratickým vodcom ľahko je pachoríť a vyhrážať sa, že nebudú pracovať. Radi by sme ozaj aspoň jedného z pomedzi tých buntošov ľudu pri dajakej robote vidieť. Áno štrajkujú a zahálajú oni jednotajne všetci. Veď sú preto «vodcovia». Že ale to žiadajú, aby im k vôli aj robotný ľud štrajkoval, to je taká nesvedomitosť, akej len červení Jakubovia môžu byť schopní.

Vozdajší chlieb vyhľadávajú nám, okolo tohoto pracujú u nás v Uhorsku poľní hospodári a poľné robotníctvo. Od žatvy závisí blahobyť na celý jedon rok, nielen pre malých hospodárov a poľných robotníkov, lež takrečeno pre celú krajinu.

Či si aj zdravého rozumu človek čo len pomysleť môže na to, že poľní hospodári alebo robotníci na rozkaz Jakubov práve vtedy zastavia prácu, keď sa o to jedná, aby si na celý rok zaopatřili výživu? Čo by bolo zvlášte s týmito ľuďmi, keby v čas žatvy nepracovali? Peštianski Jakubovia im veru ani kôrky suchého

chleba nedajú. Keby sa teda skutočne aj stalo, že poľní robotníci v čas žatvy prestanú robiť, kto pochodí pri tom najhoršie? Snáď Bokányovci? Tí zaiste nie, veď si tí už toľko nasdieňali z ľudu, že teraz môžu žiť po panský. Čo si ale počne a ku komu sa obráti ten úbohý poľný robotník, ktorý zanedbá najvhodnejšiu a jedinkú príležitosť, aby si pre seba a pre svoju rodinu zaopatřil na celý rok potrebnej živnosti?

Jakubovia pravda na toto ani len slovíčkom neodpovedajú. Pracujúci ľud oni za nič nemajú. Tie hrozné trápenia, tie nesčíselné slzy nevinných manželiek a dietok, tie hrozné biedy, aké by po všeobecnom štrajku nasledovali a ktoré s nevýslovnou nesvedomitosťou len oni by zapríčinili — im ani na myseľ neprídu. Oni by na silu len všeobecný štrajk radi mali a to iba preto, aby robotný a poľno-hospodársky ľud ešte do väčšej biedy upadol a ešte viacej bol zotročený pod židovským jarmom. Po tomto túžia tí socialdemokratickí židovskí vodcovia!

Socialdemokratickí Jakubovia, aby zavedených robotníkov ku vypovedaniu všeobecného štrajku naklonili, nasľubovali im kopu rozličných nemožných vecí. Žid *Garbai*, ako predseda shromaždenia, sľúbil robotníkom celkom samostatné Uhorsko. Oskár *Fáber* sľúbil socialdemokratickým ženám hlasovacie právo, dľa ktorého aj cny budú môcť voliť ablegátov do parlamentu. Koloman *Jócsák* sľuboval hory-doly a ešte aj hviezdy na oblohe poľno-hospodárskym robotníkom. Zázračné veci sľúbili Slovákovi, Valachovi, Horvátovi, Srbovi a ešte aj Nemcom, pri tom ale uzavreli, že v krajoch obyvateľstva miešaného jazyka, všetci robotníci bez rozdielu národností povinní sú vstúpiť do odborných organizácií uhorských. Socialistických proletárov v krajoch miešaného jazyka organizovať majú zvláštni agenti. Títo pravda budú potom iné veci sľubovať v Ružomberku a Kecskeméte iné, iné zase v Arade a Pätikostoloch, v Pešti, v Prešporke, Csongráde a Torontáli. Všetko to sú ale len nesvedomité figle, aby ľud naviedli ku všeobecnému štrajku.

Statočný náš ľud ale nežiada si a ani nepotrebuje všeobecného štrajku. Keď chcú, nech štrajkujú sami socialdemokratickí Jakubovia a nech prestanú statočné a poriadne robotníctvo balamútiť, zdierať a klamať.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Svätý čas veľkého týždňa a veľkonočných sviatkov zasvätili vôbec veriaci katolíci pamiatke trpkého umučenia a slávneho z mŕtvych vstania Pána Ježiša, pritom ale na viacej miestach nezabudli aj na utvorenie Jednoty Katolíckeho Ľudu. V týchto svätých dňoch utvorená bola Katolícka Jednota na nasledujúcich miestach:

Bakabánya. V pondelok veľkonočný utvorenie Jednoty 50 členami. Za miestneho správca vyvolený je administrátor Jozef Jarábek. V organizácii sa ďalej pokračuje.

Szentpéterur (stolica Zala). Utvorená Jednota z príležitosti odhodlaného vystúpenia ku obrane katolíckeho presvedčenia v záležitosti baróna Barkóczyho, telegrafické pozdravy poslala barónovi Barkóczymu, Štefanovi Rakovszkému, Mikulášovi Zboraymu a kresťanskej ľudovej strane.

Czellömölk (stolica Vas). Utvorujúce shromaždenie. Na odporúčanie kupca Georga Takács za predsedu shromaždenia vyvolený bol farár Izidor Szinek, za zápisníka učiteľ Ján August. Do utvorenej Jednoty vstúpilo vyše 250 členov. Za miestneho správca vyvolený je farár Izidor Szinek.

Alsóság (stolica Vas). V utvorení shromaždenia rečnili: dekan-farár Gejza Pálinkás a zo strediska vyslaný Edvard Früchtl. Za miestneho správca utvorenej Jednoty vyvolený je dekan-farár Gejza Pálinkás, vodcovia skupenín sú: Anton Görög, Elek Nyéki, Michal Sebestyén, Anton Szube a Michal Kertész. Do Jednoty vstúpilo 115 členov.

Mezőpetri. Utvorujúce shromaždenie v pondelok veľkonočný. Ku utvorenej Jednote prihlásilo sa hneď 65 členov.

Zalavár (stolica Zala). Za miestneho správca utvorenej Jednoty vyvolený je farár Móríc Ross, vodcovia Jednoty sú Franc Snez a Jozef Bajzik.

Pacsér (stolica Bács). V nedeľu veľkonočnú vydržiavané utvorené shromaždenie zahájil rečou farár Július Bárány. Do Jednoty vstúpili mužskí celej obce.

Ó-Szőny (stolica Komárom). Utvorujúce shromaždenie dňa 20. apríla. Do Jednoty Katolíckeho Ľudu vstúpilo 85 členov.

Oszlány (stol. Bars). Jednota je utvorená s veľkým zložením. Farár Matej Ujváry z utvoreného shromaždenia telegraficky pozdravil Štefana Rakovszkyho, predsedu Jednoty.

Ernesztháza a Lázárföld (stol. Torontál). V utvorení shromaždenia rečnili opäť-kanonik Franc Blaskovics a farári Hegedüs a Endresz.

Ďalšie utvorené shromaždenia Jednoty Katolíckeho Ľudu vydržiavané boli ešte v nasledujúcich obciach: **Vindornyalak** (stolica Zala), **Csákova** (stolica Temes),

Kakasd (stolica Tolna), **Uszod a Homokmégy** (stolica Pest), **Kunsziget** (stolica Győr), **Nákófalva** (stolica Torontál), **Gyula** (stolica Békés), **Gálosfa a Hajmás** (stolica Somogy), **Nagybodolya** (stolica Baranya), **Ó-Becse** (stolica Bács).

Baracska (stolica Bars). Utvorujúce shromaždenie dňa 20. apríla. Miestny správca je farár Vilhelm Cziky, vodca skupenín učiteľ Alexander Borsódi.

Hernádfő (stolica Szepes). Utvorujúce shromaždenie dňa 20. apríla. Ku utvorenej Jednote prihlásilo sa 200 členov. Za miestneho správca vyvolený je farár Ján Boharsik, za jeho námestníka učiteľ Jozef Hagozszy.

V týchto dňoch utvorená bola Jednota ešte v nasledujúcich obciach: **Szőkefalva** (stolica Kisküküllő), **Moson-Kiliti** (stolica Moson), **Ercsi** (stolica Fejér), **Gelencse** (stolica Háromszék).

S čerstvými silami pokračuje sa po veľkej noci v utvorení Jednoty Katolíckeho Ľudu. Veľké dielo obnovenia všetkého v mene Krista Pána previesť sa dá len neustálou prácou. Hor sa teda veriaci do Jednoty Katolíckeho Ľudu!

Viedeňskí židia pri svätom prijímaní z rúk pápeža.

Že sa židia ku svätému prijímaniu opovážia pristúpiť, nad tým sa zastaviť a pohoršiť musí každý veriaci katolík. Táto opovážlivosť je ale tým hroznejšia, keď si pomyslíme, že tohoto bohorúhačstva dopustil sa viedeňský profesor žid i s dvoma židovskými ženskými. Len židovská dotieravosť a nestydatosť je toho schopná, aby daktorý žid, teda dľa pokolenia najväčší nepriateľ Krista Pána, najsvätejšie telo Ukrižovaného opovážil sa prijať a to k tomu z rúk svätého otca rímskeho pápeža. O tejto hroznej udalosti nezmenili sme sa v poslednom čísle «Kreštanu», bo sme neboli o nej celkom istí. Časopisy po veľkej noci len toľko písaly, že v nedeľu veľkonočnú, keď svätý otec pápež sv. omšu slúžil v kaplnke Sixtusa a dľa prastarej obyčaje vlastnoručne prijímať dal všetkým prítomným, ku prijímaniu pristúpil aj jeden viedeňský žid profesor s jeho ženou a švagrinou. Táto židovská rodina dostala vstúpenku do Vatikánu a do kaplnky Sixtusa skrze protekciu rakúsko-uhorského ministra zahraničia a na odporúčanie nášho veľvyslancu pri Vatikáne. Žid a dve židovky prítomní boli pri svätej omši pápeža a pri komunii báli sa na

stranu odstúpiť, lež ako iní pristúpili k svätému prijímaniu. Svätú hostiu však jedna zo židoviek neužila, lež ju vyňala z úst, čo okolo stojaci zbadajúc, považovali to za potupenie najsvätejšieho tela a fahali ju hneď na zodpovednosť.

Talianske noviny «Corriere della Sera» opisujú túto krušnú udalosť nasledovne:

«Pri veľkonočnej omši pápeža prítomné bolo asi 800 veriacich z popredných tried. Svätý otec po svojom prijímaní pod svätou omšou, s dvoma diakonmi a pri týchto pomocníkoch na niekoľko krokov priblížil sa k obecenstvu a rad-radom podával svätú hostiu pred neho kľakajúcim. Najprvšie pristúpili ku svätému prijímaniu sestry pápeža, za týmito nasledovali cirkevní hodnostári, po tých sbor diplomatov, konečne povolani veriaci a medzi týmito viedeňskými profesor dr. Feilbogen, jeho žena a švagrina. Za prirodenu vec sa muselo držať, že ku takejto slávnostnej príležitosti výlučne len katolíci uchádzajú sa o pozvánky. Monsignore Bisleti, majordomus Vatikánu najprv s tým odoprel prosbu Feilboga, že sa pozvánky minuly. Professor sa ale nedal odpraviť. Konečne keď sa odvolával na odporúčanie veľvyslanca dostal tri pozvánky, jednu pre seba a dve pre dve panie jeho spoločnosti. Pri prijímaní potom jedna z týchto dvoch pani, keď prijala svätú hostiu, taký pohyb učinila rukou, ako keby ju bola chcela z úst vyňať. Niektorí kolo nej, a krom týchto sám hlavný komorník pápeža a sakristán to zbadali a nazdávali sa, že ona svätú hostiu skutočne vyplula a nohami pošliapala. Professora a dve panie obkľúčili hneď kňazia a vyviedli ich z kaplny do sakristie. Tam sa ich vypýtali zvlášte o tom, čo sa stalo so sv. hostiou. Ponevác tá, čo svätú hostiu prijala pevne tvrdila, že ju užila, kňazi sa tým uspokojili, lež o udalosti vzali hore protokoll. Professor sa osvedčil, že tak on ako i dve panie nemali hrišneho úmyslu. On sám je vraj už od dávna veľkým priateľom katolicizmu, tak že jeho priatelia viackrát už aj to povedali o ňom, že sa dal pokrstiť. Veľvyslanec gróf Széchenyi bol tiež tej mienky, že o pozvánky uchádzajúci sa Viedeňčania na každý pád sú katolíci, bo by ináč nežiadali si pozvánky ku omši pápeža».

Dľa tohoto opisu viedeňský žid professor aj s dvoma židovkami nie s tým úmyslom pristúpili ku stolu Pána, aby potupili najsvätejšiu ho-

stiu a zrobili škandál, len lež z bojzlivosti, aby neobrátili na seba pozornosť prítomných, nevzdialili sa pred svätým prijímaním. Príčinou tejto krušnej udalosti je teda len židovská dotieravosť. Čo hľadajú židia pri omši pápeža? Prečo neidu cez veľkú noc do jejich sinagogy?

Z Viedne oznamujú, že professor *Feilbogen* i s celou rodinou dá sa najbližšie pokrstiť v kostole svätého Štefana vo Viedni.

Vo Vatikáne ale od teraz ešte prísnejšie preskúmajú všetkých cudzincov, čo sa o pozvánky ku pobožnostiam uchádzajú, aby sa podobné veci viacej stať nemohly.

Spoločenský život na dedine.

Tam, kde socialdemokracia a jejich spojenci nepustošia, obyvatelia dediny sú jednoduchí ľudia s prirodzenými obyčajmi. Vynikajú s opravdovým náboženstvom a čistými mravmi. Aký chvalitebný spoločenský život mohol by panovať medzi týmto statočným, prostým a úprimným ľudom, keby ho mal kto viesť či v hospodárstve, či v každodennom, či v politickom živote? Poriadni a ľud náš milujúci vodcovia mohli by z osadníkov tých najspokojnejších občanov urobiť.

V lete, keď v ťažkej polnej práci potia sa obyvatelia dediny, marne hľadáme medzi nimi zodpovedný spoločenský život. Každý je v práci od svitu do noci, aby sa z drahého času ani minúta neminula bez roboty. Hlas kohútov zobudí gazdu z nočného odpočinku, počom pastier fúkne do svojej trúby a svoláva lichvu na pašu. Ľudia, keď sa aj stretnú pozdravia sa po kresťansky a nepúšťajú sa nikdy do dlhých rozovorov, lebo každému je ponáhlo. Klebety a rozprávky sú na sviatok a na zimu, leto je pre prácu, veď hen na poli vlní sa božské požehnanie v raňajšom vetriku.

Aká je to radosť kráčať za pluhom, rozsievať samä, kosiť, žať, viazať, seno shŕňať, nakladať, keď človek spolu i s dušou zdržuje sa na slobode? Vtedy pevne v ňom viera, keď vidí velebnú prácu ruky božskej. Vtedy miluje naozaj dedinu, akožto rodisko svoje, a hruď, ktorá mu živnosť dáva. Tú zem, po ktorej volakedy ako dieťa behal bez starosti, obrába ako muž ťažkou prácou, aby vyniesol z nej každodenný

chlebič, o ktorý Boha všemohúceho prosí. Všade je živo. V celom chotáre vidieť stopy pracovitých rúk. A takto to ide zo dňa na deň mimo nedele a sviatku. Vtedy sa trochu premení tvár dediny. Popoludní schádzajú sa osadníci, pretriasajú udalosti, ktoré sa prez týždeň postávaly. Ak boli daktori v meste, rozpovedia si noviny. Veľa slov prehovorí o úrode, o dobytku a o rozličných veciach. Kto je zhehlý v čítaní vezme do ruky «Kreššana» a prečíta z neho poučné a zábavné články, ktoré my s takou ochotnosťou a láskou píšeme pre náš ľud slovenský.

Bratia, čítajte «Kreššana» a nie plátky otravou preplnené, ktoré nenávisť a nesvornosť rozsievajú. «Kreššan» nech je vašim duševným pokrmom, lebo z neho duch kreššanský vyniká. On vás povzbudzuje k náboženstvu, k mravnosti, k usilovnosti a k svornosti, bez čoho nie je spokojného života ani na dedine. Nevezmite do ruky také noviny, ktoré špincú na katolíckeho «Kreššana», lebo do tých píšu ľudia vysokomyseľní a vám neprajú, ktorí rušia váš pokoj, vaše prirodzené a kreššanské obyčaje, vaše nedele a sviatky. «Kreššan» nech je vašim vodcom, lebo len s ním nájdete tú spokojnosť, ktorú vám prajeme a za ktorú pracujeme. Teda nie krčma, nie slopanica a karty nech sú vašou zábavou v nedeľu a vo sviatok, lež «Kreššan». Tam si ho čítajte pod košatými stromami a nech ho načúva aj mládež.

Pokým trvá poľná robota, zriedka bývajú pohromade obyvatelia dediny, lebo vedia, že ich povoláním je zem obrábať. A povedať môžem, že zatiaľ budú osadníci spokojní, zakaľ milujú svoje povolanie a zakaľ nedajú sa zviať kadejakými ľuďmi.

(Dokončenie nasleduje.)

POLITICKÉ CHÝRY.

Konferencia uhorského sboru biskupského.

Kardinál, knieža-primas a arcibiskup ostrihomský Klaudius Vaszary na deň 23. apríla povolal ku konferencii sbor biskupov Uhorska. V budínskomej paláci arcibiskupskom shromaždili sa na toto povolanie už pred

10. hodinou nasledujúci: dr. Július Városov, arcibiskup kaločský; biskupi: Ludvik Balás (Rozsnyó), gróf Karol Csáky (Vác), Tibor Boromisza (Szatmár), Ján Csernoch (Csanád), August Fischer-Colbrie (Kassa), barón Karol Hornig (Veszprém), Vilhelm István (Szombathely), gróf Gustáv Majláth (Erdély), Ottokar Prohászka (Székesfehérvár), Alexander Párvy (Szepes), gróf Mikuláš Széchényi (Győr), Farkas Radnay (Besztercebánya), gróf Július Zichy (Pécs) a Hipolit Ipoly, arciepát panonhalmský.

Grécko-katolícki biskupi pre veľkonočné sviatky nemohli sa súčasťou v konferencii. Kardinál arcibiskup jágerský Jozef Samassa, veľkováradský biskup Pavel Szmrecsányi a nitriansky koadjutor gróf Vilhelm Báthyányi vymluvili svoju neprítomnosť.

Prvým predmetom konferencie bolo konečné riešenie otázky usporiadania kongruy katolíckeho duchovenstva. Ku doplneniu fondu ku sriadeniu kongruy potrebného arcibiskupi, biskupi, reálni opáti a prepošti spolu prispejú ročite 700.000 korunami. Najmenší dôchodok farárov ustálený je v 1600 korunách a najmenší dôchodok kaplánov v 1000 korunách, z ktorých jedna čiastka zťahne sa k prospechu farára za zaopatrenie. Týmto je otázka kongruy zo stránky cirkevnej rozriešená. Zákonnú predlohu v tejto záležitosti predloží vláda snemu ešte pred letnými prázdninami.

Pojednával sa ďalej v konferencii nový disciplinárny štatút dotyčno učiteľstva konfessionálnych škôl. Vysoký sbor biskupský vypracoval a prijal nový disciplinárny štatút pre učiteľstvo katolíckych škôl a tento uvedený bude do života už s 1. júlom r. 1908.

Dotyčno nového dekrétu pápežského o manželstve sbor biskupský vyslal kommissiu cieľom predostrenia potrebných predloh.

Po odbavení viacej prosbopisov zakľúčená bola konferencia biskupského sboru.

Tlačová pravota Polónyi-Lengyel.

V tom čase, ako Gejza Polónyi stal sa ministrom pravosúdia, oborili sa proti nemu nadovšetko taki ľudia, čo sa ho báli ako vykričaného antisemitu. Vilhelm Vázsonyi (Weissfeld) a jeho spojenci našli ochotný nástroj v Zoltánovi Lengyel, ktorý ako advokát a žurnalista, ba aj ako krajinský vyslanec celú svoju schopnosť k tomu vynaložil, aby Gejzu Polónyiho v ministerstve nemožným učinil. V službe židov dopustil sa ale proti Polónyimu rozličných ťažkých urážok. Polónyi následkom toho zažaloval Zoltána Lengyela pre utrhačstvo zpáchané v novinách. Táto tlačová pravota pojednáva sa teraz pred peštianskym súdom.

Odsúdený socialdemokratický vodca.

Jakuba Weltnera, hlavného vodcu socialdemokratického, pre osočovanie bývalého ministerpredsedu Štefana Tiszu, ktorého nazval dráčom ľudu, prešporská súdna stolica odsúdila na tri mesiace do väzenia a na 200 korún peňažnej pokuty. Gabriela Schwartz,

tiež pre osočovanie na dva mesiace do väzenia a na 200 korún peňažnej pokuty.

Z krajinského snemu.

Snemovňa vyslancov a snemovňa veľmožov po veľkonočných sviatkoch prvé zasadnutie vydržovali v stredu dňa 29. apríla.

Daňová reforma.

Krom prevedenia pojednávania štátneho rozpočtu, čaká na krajinský snem ešte iná a to až veľmi vážna úloha. Vláda totižto pred pojednávaním revízie snemového poriadku ztiahla z denného poriadku všetky snemu predostrené a ešte neodbavené zákonné predlohy. Medzi týmito sa nachodila aj predloha daňovej reformy. Túto vážnu predlohu finančný minister, ako hovoria, záujmom obecnstva zodpovedne prepracoval a najblišie predloží krajinskému snemu, aby ešte pred letnými prázdninami vybavená bola.

Z CUDZOZEMSKA.

Ruská politika na Balkáne.

Ruský zahraničný minister Izvolski nedávno v zasadnutí ríšskej dumy povedal veľkú reč, v ktorej sa zaoberal s ruskou politikou na Balkáne a s balkánskou otázkou vôbec. Najprv sa zmienil o tej konvencii, ktorá bola uzavretá medzi našou monarchiou a Ruskom z príležitosti petrohradskej návštevy nášho kráľa r. 1897. a potom prešiel na takzvaný mürzstegský program, ktorý bol ohľadom Macedonie a Balkánu ustálený počas návštevy ruského cára u nášho kráľa v Mürzstegu. O tomto programme povedal, že je v Rusku nie populárny, lebo široké kruhy sú nie na čistom s jeho cieľami. Potom prešiel na reformu prisluhovania spravodlivosti v Macedonii, ktorá zaviazala v poradách tureckej vlády a zmienil sa aj o uvac—mitrovickej ináč aj sandžakskou zvanej železnici, ktorá ruské obecnstvo ešte aj teraz rozčuluje. Spojenie bosenských železníc sandžakskou čiarou s tureckými železnicami drží za významnú udalosť nielen z hospodárskeho ale aj z politického ohľadu a považuje toto za *zdar politiky ukorsko-rakúskej na Balkáne*. Vyhlásili ale, že sa Rusi na tento zdar našej monarchie dívajú bez závidosti a zlomyseľnosti, lebo Rusko na Balkáne zná len jeden cieľ: napomoženie dobrobytu pobalkánskych štátov a polepšenie osudu kresťanstva. — Neohradil sa teda proti stavbe rakúsko uhorskej železnice, ale pripomenul, aby mocnosti podporovali aj všetky ostatné železničné plány, ktoré budú osožné balkánskym štátom. O známom ná-

vrhu anglickej vlády riekol, že si ten všetky mocnosti neosvojily a neosvojí si ho ani sultán. Reformy v Macedonii podaria sa len vtedy, keď sa chytia tejto práce všetky mocnosti. Návrh, ktorý ruská vláda vypracovala proti návrhu anglickému, osvojilo si už viac veľmocí. Potom ešte povedal, že je pomer medzi Ruskom a Nemeckom výtečný a prízvukoval, aby Rusko viedol v politike zdravý egoizmus.

K našemu vyobrazeniu.

Ako jednúc Pán Ježiš slovo Božie ohlasoval zástupom, matky doniesly k nemu svoje maličké dietky, aby ich požehnal. Učedníci to vidiac domnievali sa, že je Pán usatý, chceli matky s dietkami odstrániť. Pán Ježiš ale ku sebe privinul maličké dietky. — V bielu nedeľu pristupujú dietky ku prvému svätému prijímaniu, aby boli účastné požehnaní Pána. Bodaj by všade s malými deťmi naraz v tento deň ku prijímaniu pristúpili aj jejich rodičia a pokrevní, a to tým viacej, lebo svätý otec rímsky pápež plnomocné odpustky udeľuje nielen dietkam, čo ku prvému prijímaniu pristupujú, lež aj jejich pokrevným až po tretí stupeň, keď sa vyspovedajú a na úmysel cirkve modlia.

Pozvanie.

Voličia obce Nyitrapereszlény s úctou povolávajú voličov volebného okresu veľkotopolčanského, aby na ľudovom shromaždení v jejich obci vydrživanom súčasťní sa si nesťažovali.

V nedeľu dňa 3. mája popoludní o 3. hodine vydržievame v obci

Nyitrapereszlény (Preserany)

Ľudové shromaždenie

kresťanskej ľudovej strany s nasledujúcim programom:

1. Zahájujúcu reč predsedu drží: *Georg Szmrecsányi*, krajinský vyslanec.
2. O účinkovaní kresťanskej ľudovej strany reční *Alojz Fiebig*, farár stredánsky.
3. O budúcnosti kresťanskej ľudovej strany reční *Jozef Babčán*, roľnícky hospodár.
4. Shromaždenie zakľúči rečou: *Koloman Brestyenzky*, krajinský vyslanec.

Nyitrapereszlény, dňa 15. apríla 1908.

Riaditeľstvo.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

BESEDNICA.

Odmena dobrých skutkov.

Pán Pilaček je dobrý človek. Jeho manželka tiež dobrá žena. Žijú v takých okolnostiach, že ich hmotné postavenie dovoľuje im dobrotu a ľudomilstvo aj skutkami preukazovať. Z tých desaťtisíc korún ročitého dôchodku udelia aj značný účet chudobným, veď nemajú dietok.

Jednúc pána Pilačeka istá starena oslovila na ulici o almužnu.

— Tu máte dve koruny, starena, — riekol Pilaček, podávajúc jej peniaze.

— Oh, aký ste dobrý pane, včul si zase chleba môžem kúpiť, — odpovedala starena.

— Ste snáď bez práce?

— Stará som už k tomu.

— S čím ste sa zaoberala predtým?

— Bola som krajčírkou. V panských domoch som šijavala.

— Aká šťastlivá náhoda, že sme sa stretli. Moja manželka práve hľadá krajčírku. Choďte teda k nej. Mäsiarska ulica, číslo 70. Máme v stene svätého Floriana. Dostanete denne dve koruny a k tomu aj celé zaopatrenie.

— Oh, pane, ako vám zaďakovať! Zachránili ste mi život, Boh dobrotivý vás poslal ku mne. S čím sa vám zavďačím? Nech vás Boh požehná aj blahoslavená Panna Maria.

Pani Pilačeková priateľsky prijala starú Tarantovú. Riekla jej, že cez týždeň len dva dni bude mať u nej prácu, za čo dostane tú mzdu, ktorú jej pán Pilaček ponúkol.

Po jednom mesiaci tito statoční ľudia tak si obľúbili starenu, že ju zjednali za domovnú. Ponúkli jej bývanie, chovu a mesačných 30 korún.

Starena bola veľmi blažená a nevedela, ako sa má poďakovať za dobrosrdečnosť statočných manželov.

Takto pominulo trinásť mesiacov. Starena nemusela sa zdierať pri práci, lebo sotva mala čo robiť, a predsa jedného dňa zmizla. Nik nevedel, kde sa podela a prečo odišla.

O pár dní, keď raz pán Pilaček domov prišiel z prechádzky, našiel manželku svoju plakať.

— Čo sa ti stalo duša? — pýtal sa Pilaček svojej manželky.

— Oh, aká potupa!

— Povedz že, čo sa stalo?

— Pomysli si, pred rychára sme volaní.

— Prečo?

— Tu máš, prečítaj túto citáciu.

— Čo? Ba kiego befaha! Stará Tarantová žiada od nás vyplatenie 390 korún čo dlžobu. Ale veď sme jej všetko vyplatili.

— Pravda že, každý mesiac riadne dostala svojich 30 korún.

— Čo teda chce? Takúto haňbu nám robí! Pred rychára ale pôjdeme. Každý vie o nás, že sme ľudia statoční a že sme nikoho ani o halier neukrividli. Neboj sa duša moja. Tu som ja, tvoj manžel, ktorý obráni statočnosť nášeho domu.

Prišli k rychárovi.

— No, o čom je reč? — pýtal sa rychár.

— O nasledujúcom, pán rychár... — začaly hovoriť odrazu Pilačeková a starena.

— Nehovorte obe naraz! — skočil im rychár do reči. — Hovorte po jednej!

— Ale, pán rychár, haňba, potupa, nespravodlivosť... — začaly zase obe.

— Dost! — skríkol rychár. — Nerobte krik! Radšej mám prácu s dvesto chlapmi, ako s dvoma ženami. Žalobnica, najprv hovorte vy! Predložte žalobu!

— Ja som chudobná robotníčka, pán rychár, — hovorila Tarantová. — Bývam na Zahradách. Nemám ničoho, a hoc fažko mi je pracovať, predsa zdieram sa u cudzích ľudí...

— Neokolkujte! — skríkol rychár. — Hovorte k veci! Prečo žalujete? A kolko činí vaša požiadavka u obžalovaných?

— Prosím ponížene pána rychára tristodevädiesiat korún, ktoré peniaze sú mi tito ľudia dlžni, — riekla Tarantová.

— My že sme vám dlžni? Nuž a začo? — pýtal sa Pilaček.

— Ticho! — napomenul rychár Pilačeka.

— Zjednali ste ma za denné dve koruny a za celé zaopatrenie, — odpovedala Tarantová.

— Je tak? — pýtal sa rychár Pilačeka.

— Tak, — odpovedal Pilaček.

— Tristodevädiesiat dní som pracovala u vás, — pokračovala Tarantová, — za to mi patrí 780 korún, a ponevadž 390 korún som už dostala, prichodí mi ešte 390 korún.

— Tak je? — pýtal sa rychár.

— Ráče dovolíť, pán rychár, — odpovedal Pilaček. — Pani Tarantová zabudla, že u nás nie ako krajčírka bola zamestnaná a zjednaná za denné dve koruny, lež ako služobná.

— Ale takéto cigáňstvo! — zvolala Tarantová s hnevom.

— Vy nehanebne lžete! — skríkla Pilačeková. — My sme vás...

— Ja lžem?! — zvolala Tarantová bez seba. — Ako sa opovážite mňa urážať? To si ja vyprosím od takej osoby! Pozrite, pán rychár, ešte mi aj na cti ubližujú!

— Ako vidím, — prehovoril konečne rychtár, — neviete sa pokonať, ale ani nemôžem vypovedať úsudok, lebo účet prevyšuje kruh mojej činnosti. Vec patrí pred okresný kráľovský súd, tak teda choďte s tým ta Tarantová.

— Nemám peňazí na process. Chudobná som, — riekla Tarantová.

— Keď ste chudobná, tak vám ustanovia pravotára z úradu, — odpovedal rychtár.

Stará Tarantová prijala radu rychtárovu a o dva mesiace Pilačekovcov dala docitovať pred kráľovský súd. Títo museli si vziať pravotára.

Fiskál Tarantovej bol besný socialista, ktorý mal veľkú zbehosť v takýchto pravotách. Bránil Tarantovú tak, že sa mu až ústa penily. Medzi inším takto hovoril:

— Áno, pánovia, v obžalovaných stoja pred vami dvaja údovia tej panskej bandy, ktorá z krvavého potu zúbožených robotníkov nazdierala bohatstvo. Ale ani s tým sa neuspokojí. Ešte vždy jej nenie dosť. Ako pijavica vyciava životné sily úbohého ľudu, trízni ho a utlačuje. Či to nenie najväčšia podlosť zdierať a oškodiť takú starú a nevládnú osobu, aká je moja klientka? Je to svedomie? Je to ľudskosť, využívať úbohú ženskú a keď si pýta vyjednanú mzdu, vyhodia ju na ulicu. Pánovia, buďte neuprositeľní proti týmto dvom vampírom, proti týmto dvom pijaviciam, v ktorých nenie ani za mak citu a ľudskosti. Ktorých srdce zatvrdlo, nezná milosrdenstv, lež len nenávisť a nenasýtenosť. V oči týmto tyranom žiadam najprisnejší trest upotrebiť.

Obhajca Pilačekovcov podvrátil tvrdenia socialdemokratického fiskála, počom vypovedal sudca nasledovný výrok:

— Súd obžalovaných z pod žaloby oslobodzuje a žalobu Tarantovej odmrštuje, lež ohľadom toho, ponevác mala obhajcu, obžalovaných na zaplatenie pravotných útrat posúdi.

— No, pane Pilaček, či ste spokojný so mnou? — prihovárал sa mu pravotár po processe.

— Nie celkom.

— Veď som vás obránil! Zvítazili sme na celej čiare.

— Čo je to hodno, keď musím zaplatiť pravotné útraty.

— Súd nám dal za pravdu, — poznamenala pani Pilačeková.

— A to je hlavné, — rečie pravotár. — Útrat síce nenie veľa.

— Koľko?

— S mojim honorárom asi päťsto korún — odpovedal pravotár.

— Päťsto korún! — vykriknu manželia. — To je hrúza!

— A to zato, lebo sme s jednou chudobnou starou dobročinnosť vykonali, — poznamenal pán Pilaček.

Potom vytiahol tobolku a vyplatil.

CHÝRNIK.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer Colbrie osobne odbavoval v sídelnom chráme svojom všetky pobožnosti veľkého týždňa, počnúc od nedele kvetnej. V zelený štvrtok ku vyobrazeniu večere Pána, pripravil osvietený pán biskup pre duchovenstvo svojho sídelného mesta hostinu lásky, ku ktorej povolani boli aj missionári dominikáni a duchovenstvo vojanské. V tenže deň po svätej omši, ako niekdy Pán Ježiš apoštolom, osvietený pán biskup umyl nohy dvanástim chudobným starcom a keď ich pohostil obdaroval ich láskave. — Franc Sebes, farár z Kende, po dlhom a príkladnom účinkovaní vo vinici Pána, odobral sa do veľmi zaslúženého odpočinku a na jeho faru vypísaný bol konkurs do 15. apríla. — Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v nedeľu veľkonočnú o 9. hodine slúžil v sídelnom chráme slávnostnú sv. omšu s veľkou asisstenciou. Sviatočnú kázeň držal Marcel Telepý, kňaz praemonštratský. Dňa 22. apríla odcestoval osvietený p. biskup do Budapešti ku konferencii sboru biskupského. — Ondrej Veigl, novovysvätený kňaz v pondelok veľkonočný slúžil svoju prvú svätú omšu. Rukovodcom mu bol Imrich Fabian, kňaz praemonštratský, kázeň držal Jozef Répáczky, kaplán zo Szepsi. — Dr. Engelbert Mázy, hlavný direktor gymnaziálnych škôl okresu košického, z Pannonhalmu, stredišťa to Benediktínov, ku ktorým aj on patrí, navrátil sa už do Košíc.

Birmovka v hlavnom meste. Biskup dr. Medard Kohl v Budapešti v nasledovnom poriadku bude udeľovať sviatosť birmovania: Dňa 21. mája v Starom Budíne; dňa 23. mája vo Francovom námestí; 30. mája v Alžbetinom námestí; dňa 11. júna v Jozefovskom námestí; dňa 13. júna v Terezininom predmestí; dňa 15. júna v Matiašovom korunovačnom chráme v Budíne a 15. júna v bazilike sv. Štefana.

Arciknieža Jozef a šibačky. Veselý prípad sa odohral vo veľkonočný utorok v arcikniežatskom parku v Malých Topolčanoch. Arciknieža Jozef prechádzal sa práve so správcom svojich panstiev Adolfom Libitsom, keď zpomedi v zahrade hrabajúcich diev jedna so šibákom v ruke vkradla sa arcikniežaťu za chrbát a začala ho šibať. Arciknieža s úsmevom držal svoj chrbát a napokon s novučickou-novou bankovkou sa vymenil smelému dievčatku.

Chýry zo Spiša. Eduard Förster, advokát vlašský po dlhom trápení dňa 6. apríla v Budapešti zomrel. — V Spiškej Sobote v pozemkovom úrade (Grundbuch) sa dňa 25. mája na verejnej licitácii predá v chotári obce Kubach ležiaci majetok spišského biskupstva. Celý ten

majetok pozostáva zo 170 katastrálnych jutár orácej zeme, zo 145 jutár lúk a zo 7 jutár pastvíska. Celý ten majetok šacovaný je na 209.000 korún. Za nižšiu cenu sa nepredá. — Z mesta Kežmarku sa z 92 vojopovinných ustanovilo na assentírku 36, odobrali 13; v okrese kežmarskom sa z 515 vojopovinných ustanovilo 106, odobrali 70; z Lubice sa zo 73 vojopovinných ustanovilo na assentírku 36, odobrali 11; v Spišskej Belej sa z 56 vojopovinných ustanovilo na assentírku 19, odobrali 17. — Mesto Merény (Ondrišle) pol miliona korún odhlasovalo na železnicu medzi Novou Vsou a Bettlerom (gemerská stolica). — V chotári obce Alsórépás našli nedávno jedno šesťročné cigánske dieťa zamrznuté.

Búrka. Z Nitry píšú, že v rudnovskej doline dňa 17. apríla v noci od 10. do pol 12. hodiny bola veľká búrka. V obci Dobročnej hrom podpálil jedon dom, tak že tento až po základy zhorel. Zajímavé ale je, že na okolí tých vrchov bolo ešte sňahu vyše metra a že povetrie bolo stále chladné. — V Makove na Dolniakoch dňa 20. apríla bola za dlhší čas búrka a za pol hodiny padal ako holubacie vajce veľký ľad, ktorý narobil veľmi mnoho škody v ovocných sadoch, lebo slivy a marhule práve teraz kvitnú. — Podobné chýry dochodia aj z iných strán.

Podakovanie. Maria Koczur pekný pokrovec pri-niesla z Ameriky pre náš kostol. Boh jej zaplaf! Farský úrad v Richvalde (Spiš).

Trubač Tegetthoffa. V Tešíne minulé dni pochovali jedného stolára menom Jiraška, ktorý svojho času zúčastnil sa v morských bitkách pri Helgolande a Lisse. Zosnulý stolár bol trubačom korvety «Schwarzenberg». Admirál Tegetthoff v morskej bitke pri ostrove Helgoland skríknul na Jiraška:

— Trubač, znak ku útoku!

Vtedy potopili loď «Danneborg». Na osobitný rozkaz admirála Tegetthoffa Jirašek bol aj v morskej bitke pri Lisse. Pozdejšie mal Jirašek ešte raz sa zúčastniť pri jednej historickej významnej udalosti. Zosnulý Jirašek totiž bol medzi tými námorníkami, ktorí mrtvolu nešťastného cisára Maximilliana, ktorý zastrelený bol, v Mexiku prevzali a potom na svojej lodi odviezli do Rakúska.

Lúpežná vražda na hradskej. Z Miskovca píšú, že dňa 21. apríla na úsvite v chotári obce Sajóvárkony udala sa úžasná lúpežná vražda. Pri stavbe železničnej dráhy Eger—Putnok pracujúci dvaja podnikatelia, o ktorých sa len tolko vie, že jeden z nich pochádza z Talianska a druhý z Karinthie, na úsvite šli pešo ku stavbe železnice. V chotári obce Várkony dvaja mládenci z úkrytu ich napadli; jedného srazili kyjakom a druhého zastrelili, keď sa bránil proti útočníkom. Druhý podnikateľ ešte žil, keď ho našli, ale prv, než by ho mohli vypočuť, aj on zomrel. Miskovský vyšetrojúci sudca Koloman Kalocsay a kráľovský podfiskál Vilhelm Algay na mieste vraždy začali stopovať a vrahov čoskoro chytili. Sú to mládenci z obce Sajóvárkony: Jozef Anton Molnár a Jozef Szunyi, ktorí sa aj priznali ku

zločinu. Ešte sa nepodarilo ustáliť, kto sú zavraždení nešťastníci.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* V nedeľu veľkonočnú pri slávnostnej svätej omši utešene prednášala školská mládež spev gregoriánsky. Dňa 23. apríla na meno svojho direktora Adalberta Zaborovszkého, prépošta, vicedekana a farára mestského školské deti kláštora anglických mníšiek usporiadaly zanimavý zábavný večierok s divadelným predstavením. — Ondrej Hodobay, praelát-kanonik grécko katolícky, s viacej spoločníkmi založiť chce spolkovú sporiteľňu, do ktorej členovia platíť by mali každý týždeň 1 korunu. Prihlasy vstúpenia do tohoto zvlášte pre chudobnejších ľudí veľmi osožného spolku prijímajú sa do 10. mája. — Krajinská liga ochrany opustených detí vydržovala tu svoj deň vo veľkonočný pondelok, pri ktorej príležitosti ku ochrane opustených detí sobsieralo sa vyše 1000 korún. — *Kisszeben.* Tunajší kúpeľ, takrečená Šváblovka, otvorený bude dňa 3. mája. Jarmok, ktorý vydržovať sa mal 21—23. apríla preložený bol na 28—30. apríla, taktiež jasenný jarmok z 10. októbra preložil minister obchodu na 20. okt. — *Fries.* Osvietený pán barón Imrich Ghillány kostolu obce Nagyvitéz daroval 100 korún. — *Bertók.* Ludvik Hedry, farár fričovský, vo veľkonočnú nedeľu posvätil tu nový organ v prítomnosti susedných kňazov. Tento organ stojí 800 korún a zadovážený je z milodarov horlivých občanov malej obce. — *Zubiany (Zsebefalva).* Pani Imrichova Hodossy 20 korún obetovala na okrasenie Božieho hrobu a jej dcéra, osvietená pani vdova Gejzu Pulszkyho 100, darovala na zvon 160 korún, na čierny ornát a na oltár vlastnoručne zhotovila krásne plachty a vankúšky, kamže pre miništrantov atď. Pán Boh zaplat!

Zomrel v rukách žandárov. Z Kapošváru oznamujú, že v obci Hajmáš gazdu Antona Veltenbacha žandári zatkli, lebo ho upodozrievali, že ukradol prasa. V obci Gálosfa žandárov vypočúvali, že jako, to možno uzatváraf z toho, že Anton Veltenbach umrel. Kapošvársky vyšetrojúci sudca šiel do obce Gálosfa a nariadil mrtvolu Veltenbacha pitvať. Súdni lekári konštatovali, že nešťastník zomrel následkom úderov žandárov. Žandárska vrchnosť v Kapošváre zaviedla prísne vyšetrovanie.

Oheň v hore. Z Baňskej Štiavnice píšú, že v chotári mesta dňa 14. apríla chytila sa hora. Bezprostredne nad mestom na vrchu «Tanár» zvanom dve deti podpálily suchú trávu a oheň sa tak rýchle siril, že čoskoro zhorelo päť jutár hory. Pri železničnej dráhe zas jedna z rušňa vyfrknutá iskra podpálila horu. Oheň udušili štiavnickí hasičia spolu so železničnými robotníkmi, ktorých šéf železničnej stanice vyslal na pomoc hasičom. — Podobne sdeľujú i z Dévy, že pri obci Ačuvaj ležiacu áraru horu tiež podpálili. Zhorely asi dve jutrá hory. Po dlhšom stopovaní žandarmerii podarilo sa ale chytiť podpalača v osobe robotníka Juraja Zatykóva. Pri vyšetrovaní sa Zatykó priznal ku svojmu zločinu a vyznal aj to, že horu podpálil preto, aby sa vypomstil za to, lebo ho lesný úrad prepustil zo služby.

Púť do Svätého Križa. Pochválen Pán Ježiš Kristus! Uvádzam v známosť všetkým milým bratom našim a sestrám slovenským na Anjelovompoli, v Pešti a v Novej Pešti bydliačim, že tohoto roku dňa 9. mája usporiadame púť do Svätého Križa s nasledujúcim poriadkom: Dňa 9-ho mája ráno o 5. hodide budeme mať svätú omšu v karmelitskom chráme u pátrov Karmelitov, po ktorej pôjde sa na západné nádražie. O pol 7-mej pohneme sa vlakom (železnicou) a povezieme sa do Dorogu. Ztadiaľto pôjdeme pešo na Tokod a po malej tu prestávke ďalej do Sv. Križa, kde o pol 5-tej popoludní dorazíme. Do večera tohoto dňa trvá spoveď, večer ale vybavíme si pobožnosť na Kalvárii. Dňa 10-ho mája ráno bude na milostnom mieste sv. spoveď, svätá omša a kázeň. O pol 9-tej hodine pôjdeme nazad do Dorogu, ztadiaľto ale vlakom do Pešte, kde o 5-tej hodine popoludní sa navrátime. Cena železničnej karty za osobu ta i nazad je 2 koruny 20 halierov. Príhlasy ku tomuto púťu prijímajú sa do 8. mája. Hlásit sa možno u spevára Jozefa Peés v sakristii u pátrov Karmelitov na Anjelovompoli. *Jozef Peés, spevár.*

Púť do Maria-Celly. Jako po iné roky, a síce už od 50 rokov, chodí processia z obce Chynorany a okolia na svetochýrne milostné miesto *Maria-Cell*, tak aj tohoto roku pôjde dňa 3. mája. V ten deň po odbavení svätých litánií pôjdu shromaždení pútnici z farského kostola chynoranského o 2. hodine ku železničnej stanici so slávnostným vystrojením, z kadiaľ o 2¹/₂ hod. odcestujú s vlakom do Sarluská-Üzbég. Tam sa presadne na iný vlak, ktorý ide cez Lipótvár do Prešporka. Po Prešporok možno sa ku processii pripojiť na ktorejkoľvek železničnej stanici. Do Prešporka dorazí vlak dňa 3. mája o 10. hodine večer, tam sa prenocuje na stanici a dňa 4. mája o 5. hodine ráno odovzdá sa batožina furmanom, po čom sa ide na svätú omšu do kostola prevelebných Pátrov Jezuitov. Ďalšiu cestu riadia vodcovia processie. — Všetkých ctených čitateľov «Kresťana» prosíme s týmto náležite, aby tento náš podnik k dušnému spaseniu veriacich a ku zvelebeniu Matky Božej maria-cellskej v najširších kruhoch ľudu kresťanského rozširovať a všemožne podporovať si nestážovali. Kto zúčastniť sa chce na tejto processii marianskej, ten nech najneskôr do 25. apríla obráti sa na farský úrad alebo na *Antona Chrenko*, vodcu processie v Chynoranoch.

Útok v Lvove. Vraha haličského miestodržiteľa grófa Ondreja Potockého, cez sviatky ďalej vypočúvali. Vyšetrujúci sudca dr. Berson najprv osobytne vypočul Sziczynského a jeho matku a potom ich v prítomnosti pravotára dra Šukievicza kontrolloval, Sziczynszki a jeho matka pridržali sa svojho predošlého soznania. Sziczynszki s plačom prizvukoval, že jeho matka nevedela nič o pláne útoku, ale jeho matka aj teraz prizvukovala, že ona nahovorila svojho syna ku vražde.

Podpalovali svoje domy. Asi 150 sedliakov v stolici Somogy a Zala založilo podpalačskú bandu. Členovia bandy poistili svoje domy proti ohňu a potom ich pod-

pálili. Takýmto spôsobom asi štvrt miliona korún vyšudili od niekoľkých poisťujúcich ústavov, kým konečne klamstvá vyšli na svetlo. Členov bandy odhalili v obci Berkeháza (stolica Zala) a viacerých z nich zatkli. Na základe svedoctva zatknutých ľudí žandári prišli na to, že prevažná časť členov domy podpalujúcej bandy je v stolici Somogy. Členovia bandy zprvu tajili, potom ale soznali svoje hriechy, len to nechceli vyzradiť, že kam dali peniaze. U jedného zatknutého podpalača našli 24 poštových sporiteľných knižiek, na ktoré je vložené dovedna 5000 korún. Podpalujúci sedliaci v stolici Somogy majú v poštovej sporiteľni 40.000 korún, ktoré si všetky osúdením assekuračných spoločností nadobudli. Zavedené je ďalekosiahajúce vyšetrovanie, lebo členovia bandy podpalovali v dvanástich obciach.

HOSPODÁRSTVO.

Množenie moruše skrze vruble.

Málo ktorý hospodár počul, alebo čítal o tom, že morušu tak možno sadiť a množiť, ako obyčajnú vrbu. Skúsenosť ale o tom nás učí, že je tomu tak, s čím značne môžeme povýšiť hodvabníctvo, s ktorým — žiaľbohu — veľmi málo kto sa zaoberá v našich krajoch (kdežto práca tá je ľahká, jednoduchá, a odbavia ju aj deti, alebo starci). Ja som tiež robil próbu s prútkami moruše, postrkajúc ich do zeme popri mladých viničoch, kde na moje počudovanie ujaly sa, pustily výhonky a bohato sa rozvetvily. Počiatkom jasene daktoré som vytiahol zo zeme, a hľa videl som, že majú pevné korene. Keď sa to len tak nevdojak podarilo, ako krásne vyzeral by mladý sad, keby vruble s predbežnou prácou dostaly sa do zeme. Nič iné nemusíme robiť, len jednorôčné výhonky na spôsob viniča obrobiť a ich do poprevracanej (rigolirovanej) zeme zasadiť. A takto o mnoho prv vyrastie moruša, ako zo zrna. Moruša aj na živý plot je súca. Odporúčam ju láske a priazni našich hospodárov.

Zcenenie domácich zajacov.

Spolok uhorských poľných gazdov oslovil svojich gazdov, aby vo väčšom počte dochovávali domácich zajacov z toho ohľadu, aby zaopatřili s nimi budapeštianskych troviteľov, a s radosťou môžeme upovedomiť tých hospodárov, ktorí zaoberajú sa s dochovávaním domácich zajacov, že vyzvanie Spolku malo pekný výsledok, lebo z radu veľkostatkárov mnohí sa prihlásili, ktorí dochovávanie zajacov s 50—100, ba i s 200 samicami chcú začať, z čoho dochovali by ročite okolo 40.000 kusov, a tak denne 100 kusov domácich zajacov prišlo by na budapeštianske tržišťe. O živnosť starajúca sa

vrchnosť hlavného mesta tiež poznala výhodu tohoto nového podujatia a bude ho napomáhať. Riaditeľom podniku bude Karol Mahler, známy to znalec spôsobu dochovávania domácich zajacov. Odporúčame vec hornohorským hospodárom a vyzývame ich, aby sa zaoberali s dochovávaním domácich zajacov, veď to nenie spojené s výdavkami a predsa donáša osov.

Dobré dojenie kráv.

Cez dojenie treba volkať krave, aby sa dobre cítila a neľakala. Ťahanie mlieka začnime od vrchu cecka a nadol tým lepšie stisnuť ho, takto podarí sa všetko mlieko vydojiť, čo je preto dôležité, lebo mlieko na konci dojenia býva najmastnejšie. Keď ale ho nevydojíme, nielen že sa ztratí, lež tlačí mliečne hluzy, skrze čo potom zlenivejú a menej mlieka vydajú. Nusíme mieru držať pri stískaní ceckov, lebo ináč zkažíme nádoby krve. Že väme umyť treba, to sme už viac razy spomenuli. Dojenie kráv nenie taká jednoduchá práca, za aku držia ju mnohi. Najlepšie je, keď ju vždy jedna a tá istá osoba koná, aby ju krava poznala a na ňu navykla.

Krmenie kozy.

V Nemecku od dávna ozýva sa toto heslo: «Kra-
vou chudobného človeka je koza». Pri rozumnom dochovávaní kozy zaoberajú sa aj s otázkou krmienia. Hlavné pravidlo aj tu je to isté, čo aj pri krave, to jest aby vlastne pažerákom vydala mlieko. Zožerie ona síce všetko, čo sa trávou a rastlinou nazýva; ale pritom má rada tvrdé seno, stromové listie, plevy, šupy zo zemiakov, otruby a rozličné zrno. Pije mnoho vody, preto nech nenie nikdy bez nej. Miluje rozličnosť, preto nepohadzujme jej z jedného pokrmu mnoho, lebo ho len zkaží. Najlepšie je dať jej pokrm za rebrinu, pod ktorou sú zavreté jase, aby pokrm sem trúsila a ho nemárnila. Cez leto nech chodí na pašu. Ponevác držanie kozy málo koštuje, a tak aj najchudobnejší človek môže držať jednu-dve kozy. A preto aj vyzývame našich krajanov, aby si zaopatřili túto lacnú «kravu».

Krmenie kačíc.

Kačici v trefom a v štvrtom mesiaci rastie takzvané materné perie, a preto v tomto čase nemá náchylnosť k prestavovaniu mäsa a masti, a tak netreba ju chytiť v tomto veku na krmienie. Ponevác je pahlná, daromná vec je, aby sme ju štopali. Krmne kačice zavrime na tesné a tiché miesto. Obľúbeným pokrmom kačíc je: jačmeň, kukurica, zemiak, otruby a zeleniny. Tieto posypme prachom dreveného uhliá a potom ich hocako môžeme miešať. Do pitnej vody hodme trošku soly, piesku, alebo drobného štrku, od čoho dobre trávia. Jestli pokrm so zoberaným mliekom schystáme, tak mäso kačky bude biele a melnité. Keď kačky v osobytnom chovátku (po jednej) držíme, vtedy dokonále ztučnejú, čo potom poznať, že jej chvosť sta vejár sa rozšíri a nevie krýdla na križ položiť. Keď dvamesačnú kačicu

zapreme do chovátku, nechajme ju prvé tri dni preberať v obroku, ktorý pozostáva z polovice otrubov a kukurice, primiešajúc k tomu piesku. Potom denne štyri razy ich krmíme, dajúc im vždy tolko pokrmu, kolko sú len vstave zožrať. Radi majú aj mäsovú ináč kostnú múku. Túto miešajme pokrmu od druhého do siesteho týždňa. V posledných dňoch zastavme zelenú krmu a len so žitnými otrubami a s kukuričným šrôtom chováme kačice. *Gazda.*

DOPISY.

Považie.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kreštane».

Od počiatku som čitateľom nášho «Kreštana» a tak som sa vžil do jeho ducha, že iné novinky neviem čítať s takým pôžitkom. Ako pekne pouča «Kreštan» katolíkov, aby milovali a bránili svoju vieru. Ako sa usiluje dať katolíckym Slovákom pevné presvedčenie, aby spolu držali či v spoločenskom, či v politickom živote, aby prísne konali všetky povinnosti statočného katolíka. Keby tie utešené naučenia každý slovenský katolík čítal, nasledoval a plnil, akí šťastliví by sme boli, aký pokoj by panoval v rodinách a v obciach a akú silnú politickú stranu mali by katolíci či v obecných a či v stoličných výboroch, ba aj v krajinskom dome. Áno, toto by bolo zapotreby. To sa ale len tak stane, keď všetci slovenskí katolíci pripoja sa ku kreštanskej ľudovej strane a keď všetky katolícke rodiny predplatia si «Kreštana», z ktorého ja tolký duševný pôžitok mám. Áno, upevniť musíme «Kreštana», lebo má veľa závistlivých a zlomyseľných nepriateľov medzi národniami. Hľa, s akým hnevom vrhly sa naň «Ľudové Noviny»? Aké hany kydaly naň? Ako odvádzaly od neho Slovákov? A zášť ešte aj teraz trvá. Aj nedávno pozvaly «Kreštana» pohan-skými novinami. No, keď je to pohanstvo, čo «Kreštan» píše, tak aký je to katolicizmus, ktorý národnári spolu i s «Ľudovými Novinami» vyznávajú? Snáď preto je náš «Kreštan» pohanom, lebo nenadáva biskupom? Lebo nebrízga na kňazov? Lebo sa nepriateli s Hodžom a s jeho druhami? Lebo sa nebratričkuje so socialdemokratmi? Lebo vyzýva katolíckych Slovákov, aby vstúpili do Jednoty Katolíckeho Ľudu? Lebo bráni cirkev proti freimaurerom a kadeakým radikálom, s ktorými sa národnári objímajú? Preto je «Kreštan» pohanom? Len nech sa rozhliaďnu «Ľudové Noviny» po hornom Uhorsku a zbadajú, aký je ľud tam, kde «Kreštana» číta a

aký je tam, kde mu natiskajú národnárske plátky. Áno «Kreštan» je missionárom, lež národnárske noviny nie sú iné, ako hubitelia mravov a viery ľudu slovenského. A predsa dost sú smelé «Ľudové Noviny» takto písať: «Naša strana (rozumej národnárska) obráni katolíkov vždy a oproti komukolvek». Či to nenie lož? Veď strana Hodžova dosiaľ ani slova nepreriekla za katolíkov, bo jej hlavný vodca je zafatý socialdemokrat, jeho strana osvojila si program socialdemokratov, v ktorom stojí: «zoštatniť všetky školy! Zhabať cirkevné majetky». Ako že môže takáto strana brániť katolíkov, keď je bez náboženstva a keď na celej národnárskej strane len štyroch menovných katolíkov vidíme?

Neverte vy bratia moji národnárskym novinám, lež ak milujete svoju vieru a chcete, aby sme vybudovali kresťanské Uhorsko, čítajte «Kreštana», vstúpte do Katolíckej Jednoty a hlasujte len na kresťanského Ľudáka!
S Bohom! *Dopisovateľ.*

Z Budapešti.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Čtený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kreštane».

Hovorí sa: Čo je z Pešti, všetko vreští. Ale je to veru aj tak. Veru vreštia tu bez haňby a svedomia tí špatní a nesvedomí socialdemokrati, ktorí z bohabojnosti vyzlečení súc, nedbali by, keby im čím viac ľudí sadlo na lep, tak ako jednú našu prarodiča Adam a Eva sadli hnusnému hadovi na lep. Drahí bratia a moji spolurodáci, dajte si pozor. Však nám je naša viera tým najdrahším pokladom. My tu v Jozefove sme dost dobre opatrení v duchovnom ohľade. Máme v Jozefovskom kostole dobrých kazateľov; nadovšetko pán veľkomožný Františ Bleszkány sa o chudákov slovenských veriacich bedlive stará tu v Pešti už asi 25 rokov. Boh mu zaplať jeho sebaobetovavé namáhanie sa o nás a o naše dušné spasenie. Druhý raz viac napíšem; teraz ale už musím prestať, lebo hrozný kašeľ svokry ma veľmi mýli.

S Bohom!

Janko Nebehaj.

Z Urminiec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kreštane».

Tak je to na svete, že dobré sa so zlým plete, človek sa potí v lete, a fažko je trafiť vtáka v lete. Aj u nás je to tak miešano a či všeliako. To už i tým sa dá dokázať, že u nás náramné množstvo kresťanstva ani to nevie, čo je to tá Jednota Katolíckeho Ľudu. Je to veru smutná vec. Dá Pán Boh, že aj to bude ináč kedysi. Keby Ľudia viacej obetovali na výborný časopis «Kreštan» rečený, nuž by aj viac vedeli, v temnosti by nesedeli. Ináč pri poslednej voľbe sme všetci do jedného poriadnymi Ľudákmi boli. Statočnými Ľudákmi aj v budúcnosti budeme. Predtým nás v tejto veci sta na-

jatý hamoval Eugen Holadi, ktorý bol u nás dlhé roky, teraz ale v Topolčanoch dýcha a tam sa mu aj kýcha.
S Bohom! Prijmite náš ľudácky pozdrav.

Ján Predný.

Z Čermán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

U dcéry som mal robotu v nitrianskom údolí. Pri tejto príležitosti som sa stavil v preseranskom chráme Božom. Až sa tak dvíhal duch môj. Pred kostolom boli tri panské koče. Lebo tam aj páni chodia do kostola. Videl som v chráme aj rodinu, a síce celú rodinu pána notára Tompa. Je to pekná vec, mne ale to bolo spolu i nápadnou vecou, že sa celá rodina pána notára tak pobožne súčasťuje na bohoslužbách. Ach, keby to len všade tak bolo! Páni nielen dôchodkom, ale i príkadom a bohabojnosťou by mali predchádzať pospolitý ľud kresťanský. Mnohí zemaní vyšli na vnivoč, lebo neslúžili Pánu Bohu. Bruchopasníctvo ešte nikomu neprinieslo konečnú spokojnosť. Drahí páni, dajte Bohu, čo je Božie; dajte potom aj ľuďom, čo je časné.

S Bohom!

J. Valent, čermanský občan.

Z Preserán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kreštane».

Ten náš pán dekan dr. Janda tuším má raráška pod čapicou, tak mu všetko ide od ruky. Nie nadarmo nosí meno Napoleon!...

Prvej sme mávali u nás vždy dvoch kňazov a predsa nevládali nás na Veľkú Noc so spovedou odbaviť, a včul je on len sám a už nemá koho spovedať, tak že si už požičiava kajúcnikov aj zo susedných obcí, len že tých nemusí volať, bo idu za ním sami, najmä jeho bývalí farníci, ktorí ho nijako nemôžu zabudnúť! A tie krásne kázne! Kostol máme vždy plný s poslucháčmi, ešte aj v robotný deň toľko nás je v ňom, koľko predtým nebolo nás ani v nedelu. Ale nám aj toho povie, keď vynde na tú kazateľnicu, viac za 3—4 nedele, jako druhí nám toho povedali za 3—4 roky. Len sa tak sype to slovo Božie z jeho úst. Ani sa nevieme prenačudovať, kde sa mu to všetko zmestí do tej malej hlavy. A k tomu ešte nie vymlátaná slama je to, čo nám vykladá, lež samé zrno, tak že vždy nasýtení ideme zo služieb Božích. Za krátke štyri mesiace, čo je u nás, celkom nás preinačil. Prvej sme mávali po ulici hluk a škrek, a včul je ticho, tak ako v hrobe, lebo neporiadnym mládencom vie on ústa zapchať aj bez štopla.

Počúvame, že dňa 3. mája budeme mať ľudové shromaždenie. Ledva už čakáme na tento deň. Len keby nám Boh dobrého času doprial potom. Zídeme sa všetci, aj okolie sa hýbe. S Bohom!

Bývalý sused.

Rástočno.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Kresťan»-e uverejniť tieto riadky.

So slzavými očima píšem tieto riadky a prial bych si, keby ony aj milých čitateľov nášho «Kresťana» ku spoluútrpnosti a tiež aj k obetovavosti pohly. Deň 24. apríla večere bude pamätným pre nás, lebo v ten deň popoludní zúril v obci našej požiar, ktorý skoro celú dedinu v popol obrátil. Zhorelo 60 demov a 100 iných stavísk, takže z celej dediny len asi 10 domcov zostalo. Tuhý vietor, aký v tento deň vial, rozniesol požiar, tak že pristúpiť nebolo možno k horiacim staviskám. Pri tomto požiari domy popreháraly až po dlažbu a mnohým z nás nezostalo len to, čo na sebe mali. Sme hotoví žobráci. Ani my, ani statok nemá čo jesť. Nemáme sa kde ukryť pred zimou, nemáme si kde hlavy skloniť, nemáme sa kde pomodliť, lebo aj kostolík, aj škola zhorela. Chodíme ako bez duše. Plač a nárek ozýva sa dedinou. Bože, daj nám trpezlivosti a pomoci, aby sme mohli zniesť toto navštívenie!

Hneď po požiari prišiel k nám náš pán ablegát Koloman Brestyenzsky, tešil nás, plakal s nami a sľúbil nám pomoc. Prosíme všetkých kresťanov, ktorí tieto riadky čítajú budú, nech sa smilujú nad nami a nech nám pošlú akú takú pomoc. Ako keby to na oltár dali. Ničoho nemáme. Sme hotoví žobráci! Ach pomôžte nám. Veď vašu almužnu vám iste Boh odplatí. *Pohorelec.*

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Rozmary a žarty.

Pri lekárovi.

Gazda: Pán lekár, povedzte mi, čo chybuje vlastne mojej žene?

Lekár: Raka má v žalúdku.

Gazda: Raka! Ba čo ešte? A jako tam mohlo vliezť to malé zvieratko?

Pomôže si.

Josek: Maminko, prosím vás, položte mi kus vaty do ucha.

Matka: Načo, synku môj?

Josek: Nuž preto, lebo mi pán učiteľ vše povedia: pravým uchom ti vjde a ľavým ti zas vynde.

Dobre odpovedal.

Cigán utekal s ukradnutým kohútom.

— Počkaj cigán! — kričí za ním policajt.

— Zastaňte vy, vás nikto nenaháňa! — odpove-
mu cigán.

Oznámenie púte.

Trnavská processia pôjde na púť do Maria Cellu tohto roku dňa 4. mája. O 6. hodine ráno bude v Pavlínskom kostole sv. omsa, na ktorú sa majú pútnici sísf. Potom s poludňajším osobným vlakom o 12. hodine pútnici pôjdu po železnici do Prešporku a odtiaľ dla ustáleného poriadku na milostivé miesto v Maria-Celle.

Oznam púte do Maria-Celly.

Ako predošlé časy, tak aj tohoto roku pôjde processia do Maria-Celly zo stolice trenčianskej, nitrianskej, tekovskej, z obce Rybian dňa 3. mája. Processia pohne sa z domu dňa 3. mája ráno o 10. hodine ku železničnej stanici v Rybanoch. S tým vlakom idu pútnici do Veľkých Topolčian. Tam zostúpia z vlaku a budú čakať na vlak, ktorý o 4. hod. popoludní príde z Prievidze. S týmto vlakom pôjdu do Sarlaska-Üzbég. Tam presadnú na nitriansky vlak, ktorý ide do Lipótváru. V Lipótváre presadnú pútnici na žilinský vlak a s tým sa vezú do Prešporku. Pútnici z okolia môžu sa tu pripojiť ku processii rybianskej. Dňa 4. mája ráno o 4. hodine dorazí sa do Prešporku, o 5. hodine odovzdá sa batozina furmanom a pôjde sa na sv. omšu do kostola velebných otcov Jezuitov. Po sv. omšiach vrátia sa pútnici ku železničnej stanici a o 8. hodine pred obedom odcestujú s vlakom do Viedne, tam odbavia obed, po obede pôjdu pešo do Maria-Lanzendorfu na noc. Dňa 9. mája prídu pútnici do Maria-Celly.

Každý, kto sa chce súčastniť na tejto púti, nech sa obráti na Bartolomeja Omelku v Rybanoch, ktorý dotyčno púte všemožným vysvetlením každému ochotne posluží. *Bartolomej Omelka, svetský vodca púte.*

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevzme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovrenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Krajinská jubilárna púť do Lourdesu pohne sa dňa 8. augusta pod protektorátom jeho excellencie najdôstojnejšieho pána dr. Júliusa Várošyho, arcibiskupa kaločského. Duchovné vodcovstvo pútnikov prevádza výbor z viacej duchovných pozostávajúci. — Smer cesty: Budapest—Vieden—Salzburg—Innsbruck—Maria-Einsiedeln—Genf—Lyon—Bern—Paray le Monial—Cette—Lourdes—Lyon—Bern—Innsbruck—Vieden—Budapest. Ceny: I. trieda 460 korún, II. trieda 320 korún, III. trieda 210 korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluží Franc Fehér, farár. Ebed, stolica ostrihomska.

Púť do Maria-Celly. Dáva sa na známosť, že tohoto roku pôjde blauská processia dňa 4. mája do Maria-Celly. Processiu povedie dobrovodský pán farár Béla Rudrof, kto sa ku nej chce pripojiť, nech v ten deň o 10. hodine čaká na železničnej stanici v Trnave.

Ján Holleš, modleník na Dobrejvode.

Púť do Maria-Celly. Odchod z Piešťan (Pöstyén) dňa 10. mája o pol 8. hodine večer po železnici cez Prešporok do Viedne. Do Viedne sa príde o 8. hodine ráno. Z tadialto o pol 10. hodine ide sa zo západného nádražia (Westbahnhof) po železnici cez St. Pölten až po Türitz. Z Türitzu ide sa 5 hodín peško k sv. Anne, k sv. Jozefovi do Maria Celly. Zpiatky sa ide po železnici až domov. Príhlasy prijíma *Ludvik Osulak*, farár, bývalý spovedník maria-cellský. Ó-Lehota p. Nagy-Modró, Nyitram.

Čerstvú hlavu, pevné nervy, dobré spanie máme, záha, náklonnosť k vracaniu, tlačenie žalúdka, zlé trávenie, horúčosti a nervosita nás netrápia od kedy upotrebujeme pôvodný Fellerov «Elsa-Fluid». Tucet na prábu franko 5 korún. Tvrdú stolicu, zlatú žilu atď. neznáme, odkedy užívame Fellerove «Elsa-Pilulky» na prehnanie. 6 škatuliek franko 4 koruny. Pôvodné k dostaniu len u V. Eugena Feller, Stubica, Kostolná-ulica 18. č. (stolica Záhreb).

Spisy redakcii zaslané.

Vencek piesní a modlitieb zvlášte k úcte Božského Srdca Ježišovho. S povolením vrchnosti ostrihomskej zostavil Karol Lenkei, farár. Tretie opravené a zväčšené vydanie. — Obsahuje 27 piesní o Božskom Srdci, 10 omšových, 8 o Sviatosti Oltárnej, 4 adventových, 5 vianočných, 12 pôstnych, 30 o blahoslav. Panne Marii a 20 iných. Rozličné modlitby, jako odprosovanie Božského Srdca, malé hodinky, novénu, sv. omšu k B. Srdcu; pobožnosť pri návšteve Ježiša v Oltárnej Sviatosti, pri sviatosti pokánia, pri sv. prijímaní, sv. krížovú cestu a iné mnohé modlitby. Všetko na 350 stranách. Dostať u Karola Lenkei, farára, Detreköszentmiklós. (Pozsonym.) Jedon výtisk v plátne viazaný za 1 korunu 40 halierov, v koži za 2 koruny. Poštu platí objednatel.

Rukoväť Notová k Venčoku piesní K. Lenkeiho. Táto kniha je hektografovaná; obsahuje úplný organový sprievod k výš označeným piesňam na 66 polhárkových stranách. Jedon výtisk v polplátne viazaný dostať a Karola Lenkeiho. Detreköszentmiklós (Pozsonymegye) za 5 korún.

Brezňové Kvety malému Ježiškovi do kytky uviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelského. S odobrom najdôstojnejšieho ordinariatu ostrihomského. Budapest. 1907.

Slovenské pesničky od Jonáša. Dostať v knihtačiarňi Klimeš a Pivko v Liptovskom Sv. Mikuláši. Cena 40 halierov.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Veľmi vrele odporúčame nákladom Spolku sv. Štefana vydané, nasledovné diela:

1. **Cesta do pekla vedúca.** Cena 6 halierov.
2. **Hrdinská láska.** (Neslobodno luhaf.) Cena 10 halierov.
3. **Lurdské pamiatky.** Cena 40 halierov.
4. **Viera je od všetkého drahšia.** Cena 16 hal.
5. **Betka Škvarák.** (Nehraj sa so šťastím.) Cena 6 halierov.
6. **Slepý kôň.** (Boh zaplatí každému.) Cena 6 hal.
7. **Zivotopis pápeža Piusa X.** Cena 12 halierov.
8. **Maj chrám Boží v úctivosti.** Cena 6 halierov.
9. **Skrytý poklad.** (Časté sväté prijímanie.) Cena 16 halierov.

Objednať možno vo Spolku sv. Štefana (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.)

Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník, zostavil dr. Adolf Pechány, vo dvoch sväzkoch. Oba sväzky, ktoré už boly veľmi potrebné, vydalo knižkupectvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna účastinárska spoločnosť.) Cena je iavná. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapest, Üllői-ut 18. sz.

Zábavná Čítanka. Vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Dosiaľ vyšly nasledujúce sošity

- Sošit 1. **Rozprávka z Polany.** Napísal A. B.
- Sošit 2. **Láska.** Povešť. Diela nemeckej pôvodiny podáva Martin Kollár.
- Sošit 3. **Obrázky z hôr.** Napísal Fr. Urbánek.
- Sošit 4. **Keď sa panstvo mení.** (Pôvodná poviestka z Hornej Trenčianskej.) — *Janko.* Poviedka Bohumila Brodského. — *Gazdičko.* (Diela J. M. Kaličáka.) Podáva A. B.
- Sošit 5. **Za čo sa ľudia súdia?** Diela J. J. rozpráva Bielohorský.

Obraďoslovie (Liturgika) čili učenie o svätých

obradoch Cirkve katolickej pre katolicke dietky. Spisal Fr. Richard Osvald, kňaz arcibiskupstva oktriomského. So schválením najdôst. ordinariatu ostriomského. Treťie illustrované vydanie. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1906. Cena tvrdoviazaného výtisku 50 halierov.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Odkazy redakcie.

P. J. St. P. Ďakujeme za poslané.

P. F. K. K. Trochu sa opozdilo. Veď snáď za to nič príde budúce.

P. A. P. Kedy si zas pomyslíte na nás?

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 29. aprila.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 22'35—23'85, stolnobelehradská K 22'65—23'45 peštianska K 22'05—23'55. banátska K 22'15—23'25. — *Raž*: prvotriedna K 19'20—19'40, druhotriedna K 18'90 do 19'20. — *Jačmeň*: prvotriedny K 13'00—13'30, druhotriedny K 12'60—12'90. — *Ovos*: prvotriedny K 15'40—15'60, druhotriedny K 14'70—14'90. — *Proso*: K 10'50—11'— . — *Kukurica*: Kor. 12'85—12'95. — *Repica*: —K — .

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17'00	16'80	16'60	16'40	16'10	15'90	15'50
		č.	7	7 ¹ / ₂	8		
		K	14'90	13'70	7'90		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6'30, hrubé K 6'60.

Ďatelinové semä: čistené K 200'00—210'00, lucerna čistená K 160'00—170'00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4'50—4'70, žlté K 5'10—5'30 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 14'00—15'00 miešaná strakavá K 12'00—13'00. — **Hrach**: nelúpaný K 28'00—30'00, lúpaný K 23'00—43'00. — **Šošovica**: čistená K 40'00—70'00. — **Konopné semä**: K 26'00—27'50. — **Mak**: K 65'00—68'00. — **Rasca** (kmin): Kor. 116'00— . Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 13'75—14'—, srbské (100 kusové) K 13'25—13'50.

Lekvár: srbský K 31'00—31'50, slavovský K — do — za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 80'50 do 81'00, kockový K 82'50—83'00, žltý K 80'50—81'00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 36'50, fiumánsky White-Star (***) K 30'50 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 138'00—139'00, vidiecka K 000'00—000'00.

Slanina: mestská 4-kusová K 106'00—107'00, 3-kusová K 112'00—113'00. vidiecka K — za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 164'00 do 164'50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 55'00—55'50.

Maslo: k čaju K 2'80—2'90, k vareniu K 1'90—2'10, syr 32—40 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Prsov

bolenia, taktiež bolenia hrdla, páľčivosti a zapálenie rýchlo nás osloboduje Fellerov Elsa-fluid. Jeden tucet na probu 5 K franko. Objednajme u V. Eugena Fellerera Stubica Kostolná ulica 18. č. (stolica Zahreb). *vui.*

Kupujte rovno od kadlecstva 30.000 metrov

rozičné ostatky, záručno istoprané, ako zeľry, atlas-satin, bielzeň postole, oxford, barchent, irlandské tkaniny atď. 3—8 metrov dlhé. Najmenšia odbierka v baliku na poštu 30 metrov

kor. 18.— franko.

Posiela sa len zkusene dobrý tovar. — Vzorky ostatkov nemožno posielat, bo sa zásoba chytro mení. Kadlectvo plátina a drevenej vlny

Bratia Krejcar, Dobruschka (Cechy).

Vzorky plátina a drevenej vlny franko. — Najlepšia kresťanská obsluha.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtužšie migrén-hlavybolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekárnu odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zaslka franko..

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

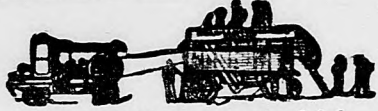
Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri úplnej záruke
benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným
podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe
s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!
Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi
domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších
strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:
parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatin adt.
O nedostupiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva
zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-
hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)
Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
12 kor.
Biele mäkké,
jak páper 18
kor.— 24 kor.
Biele ako snáh
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamenenie a
naspät prijati je pod touti vynnim-
kou dovolené jestli sa postové
útraty vynahradiá. — Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Čechy.)

Na predaj

6 jutier zeme na dobrom mieste.
Zahrada 1 1/2 jutra stromami vy-
sadená. Dom 18 metrov dlhý,
6 metrov široký, škridlou pokrytý.
V dedne nachodi sa kostol, sú
tam 2 školy, 2 sklepy. Obecný
úrad je na mieste. V okolí sú
dve slovenské dediny. Posta je
na 4 kilometre, mesto na 14 kilo-
metrov od dediny. Cena 5000 zl.
10.000 korun. Blížšie vysvetlenie
dá Tomo Milanovič, Punitovce
30 č. p. Gorjan, Slavonia.

Poveterná - harmonika.

Osožná novota!
Čarokrásna muzika!

Tento stroj možno upevniť
na domy, stromy a žrte v
zahradách a pri najmen-
šom vetriku vydáva on lu-
bozvučné hlasy a akordy.
Poveterná harmonika je
28 cm. dlhá a koštuje kus
len 3 kor.; len
s poštovou dobierkou rozpo-
siela c. k. dvorný liferant
Ján Konrad Brůx vý-
vozný dom hudobných stro-
jov 1295. (Čechy) Treba
žiadať si franko a zdarma
veľký cenník s viac než
3000 obrazmi.

Oznamy prijíma :

:: :: administracia

„Krest'an“

Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Vincenca Mozsny

dielňa na shotovenie organov
POZSONY

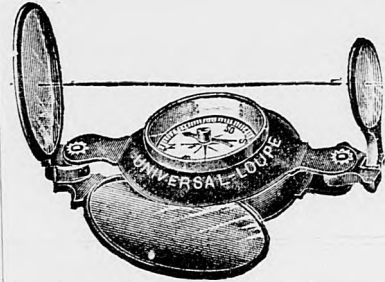
Stefánia-cesta 29. (vo vlastnom dome)

Odporúčia sa k vyhotoveniu každého druhu organov
pre kostoly dľa najnovších slohov.

Hotové organy sú vždy k dostaniu!!!

Nápravy prijímajú sa pri najvýhodnejších pod-
mienkach s prevedením a pod zárukou.

Nové vačkové d'alekohladitko s kompasom a zrkadlom

k složeniu s vidit-
kom na veľku diaľku,
k upotrebeniu aj ako
zväčšujúce sklo pa-
lace sklo a zrkadlo
oči. Lanko k nose-
niu vo vačku kus
len K 1.50, 3 kusy
4 kor. Vpáde nezod-
povie vratia sa pe-
naze. Zasiela s pos-
tovou dobierkou,
alebo pri predbež-
nom zaslaní peňazi
c. a kr. dvorný
liferant

HANS KONRAD vyvozný dom Brůx, No. 1294. (Čechy).

Zdarma a franko dostane na žiadosť každý moj hlavný cenník s
3000 vyobrazením.

Ktorá kosa je najlepšia?

pyta sa mnohé kosa probujúci a mnokokrat hospodár. Na toto odpovedáme
dľa našho presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ktora sa shotovuje zo zvláštnej kanonovej ocele z miešaniny nešlachetnejších kovov zloženej a odborne umeleckým
spôsobom dvojnásobne stúženej, tak še vlastnosť vytravalost jej nachodi sa na tom najvyššom stupni a premáha
všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamnia kôs tohoto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť
takejto kosa sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kosa pořádnóm dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri onjednani
5 kusov kôs počtove útraby plati fabrika. Pri objednaní 10 kusov plati počtove útraty a pripojuje jednu kosa na
pridavok zdamrma. — Za každú kanonovej ocele kosa prejma sa dobrostánie, nezodpovedná kosa vymieňa sa
dobrou kosou kanonovej ocele (zokusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosamiani jedna je nie zlá).

General Dewett kosou kanonovej ocele
na 250—300 krokov može sa kosit po jed-
nom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je
na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele,
zasiela sa ku ruce chlapa sostavená naku-
vaná a vyprobovaná.

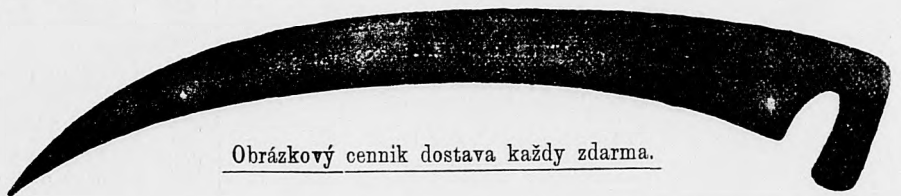
Pri Gnneral Dewett kose z kanonovej
occele odberateľ nemá žiadného risika bo
nezodpovedná kosa zameni sa za dobrú.

Preto nech nikto kosa od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett z kanonovej ocele.
A sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kosa nikdy do ruky nevezme.

Sbieratelia objednavatetov maju zvláštne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na poho-
tove Cennik nech si každý na dopisničke pyta. Ceny Gnnérale Dewett kôs z kanonovej ocele :

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Dávame nákovie, striebro ocelova nákovia a kladívko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr.
Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosa 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kr. Britva diamantovej ocele so zarukou pát rokov
1 zl. 5 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cennik dostava každý zdarma.